

S
U
M
M
A
R
I
A

I
U
R
I
D
I
C
A

PARLAMENDIINFO KESKUS

4/2009

Valik ülevaateid
välisajakirjanduses
ilmunud artiklitest.
Uued raamatud Eesti
Rahvusraamatukogus

<http://www.nlib.ee/2918>

SUMMARIA IURIDICA 4/2009

RIIGIVÕIMUORGANITE KOHUSTUSEST KRIISI AJAL OTSUSEID LANGETADA Walter Leisner	3
Staatsaktionismus: Verfassungsverpflichtungen und Zuständigkeit von Verfassungsorganen	
KARISTUSE MÕJUTAMISEST MEEDIA KAUDU	4
Florian Knauer Bestrafung durch die Medien?	
AUTORIÕIGUS INTERNETIAJASTUL : ORBTEOSTE PROBLEMAATIKA.....	5
Allard Ringnalda National and international dimensions of copyright law in the Internet age : harmonizing exemptions: the case of orphan works	
KOLLEKTIIVSE KOONDAMISE DIREKTIIVI KOHALDAMINE.....	6
Jan Heinsius The European Directive on Collective Dismissals and its implementation deficits	
LASTE ÕIGUSED EUROOPA LIIDUS	7
Helen Stalford, Eleanor Drywood Coming of age? : children's rights in the European Union	
ÜRO MEREL VÕI OSALISELT MEREL VEETAVA KAUBA KONVENTSIOON	8
Kate Lannan The United Nations Covention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea – a general overview	
VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES.....	10

Summaria Iuridica võrguväljaanne: www.nlib.ee/2918

Ülevaated kirjutanud Karmen Linask, Tiia Melts, Ivi Smitt ja Merle Tõniste. Artiklite valiknimestiku koostanud Karmen Linask.

Väljaande koostanud Karmen Linask, keeleliselt toimetanud Gerli Eero.

Ettepanekud ja kommentaarid: Karmen.Linask@nlib.ee

RIIGIVÕIMUORGANITE KOHUSTUSEST KRIISI AJAL OTSUSEID LANGETADA

Walter Leisner

Staatsaktionismus: Verfassungsverpflichtungen und Zuständigkeit von Verfassungsorganen

Die Öffentliche Verwaltung (2009) Nr. 21, S. 873-881.

Majanduskriisi ajal tekivad seoses riigi tegevusega mitmed küsimused ja arvamused, nagu nt miks midagi ei toimu, miks midagi ette ei võeta, midagi peab ju ometi teha saama. Valitsus justkui peaks oma võimekust tegevuse kaudu tõestama. Artikkel analüüsib situatsiooni Saksa riigiõiguse ja põhiseaduse aspektist ning vaatleb põhiseaduslike institutsioonide põhiseadusest tulenevaid kohustusi ja pädevust „kohustus-vabadus“ skaalal. Saksa põhiseadus (*Grundgesetz*) kohustab institutsioone väga vähe, kaitstes nii positiivset kui negatiivset otsustusvabadust – ka mitteotsustamine on otsus.

Autor käsitleb teemat nelja alapunktina: põhiseadusest tulenev positiivne otsustuskohustus; otsuse langetamise eeldused ja neid hõlbustavad tegurid kui põhiseaduslik sundus/kohustus; mitteotsustamine kui otsus – n-õ negatiivne otsustusvabadus ja Euroopa õigusest tulenev otsustuskohustus.

Paljusid riiklikke otsuseid võib/tohib langetada, paljusid mitte. Küsimust, missugused on põhiseaduse kohaselt otsused, mida peab tegema tingimata, teatud aja jooksul või kaugemas tulevikus ei ole sellistes seostes siiani esitatud ega teemat süvitsi käsitletud. Positiivne otsustuskohustus, osalt kindlates ajalistes raamides, hõlmab riigiorganite ametisse määramist ja nende funktsioneerimise tagamist koos selleks vajalike vahendite (eelarvepoliitika) olemasolu kindlustamisega. Autor puudutab siinkohal ka organite pädevuse reguleerimist, seadusloomekohustust, n-õ tegevusetusregulatsioone, põhiõigustest tulenevat riigiorganite põhiseaduslikku kaitsekohustust ja riigi huvide määratlemist.

Otsuste langetamise eelduste ja otsustust hõlbustavate tegurite kui põhiseadusest tulenevate kohustuste puhul peatub autor mõistatel „valitsemisvõime“, „funktsioneerimisvõime“, „realistlikkus“, aga ka erakondade tegevusel ja fraktsioonidistsipliinil parlamendis.

Autor nendib, et põhiseadus ei ole otsustusprogrammide või -kohustuste harta. Olles neutraalne otsustuste suhtes, võimaldab see nii kodanikele kui riigivõimuorganitele positiivset ja negatiivset otsustusvabadust. Vabadus on õigus piiranguteta valida, st otsustada sel või teisel viisil või üldse mitte otsustada. Autor selgitab põhiseadusele tuginedes positiivse ja negatiivse vabaduse tähendust riigiorganite tegevuses.

Eeltoodu puudutab Saksamaa põhiseadust. Klassikaline rahvusvaheline õigus kohustab Saksa põhiseaduslikke institutsioone tagama minimaalkorra riikluse säilimiseks, küll aga on pidevalt kohustus kooskõlastada Euroopa õigust, mis sunnib tegelema seadusloomega. Seega kooskõlastuskohustusest tuleneb pidev positiivne otsustuskohustus siseriiklikul tasandil. Saksa konstitutsioonikohus andis oma Lissaboni lepingut puudutavas otsuses (30. juuni 2009) hinnangu Saksa põhiseaduse ja ühenduse õiguse seoste kohta ja kiitis heaks konstitutsioonilise tegevuskohustuse.

Käsitletu põhjal tõdeb autor, et „põhiseaduse rahu(likkus)“ on juba mõnda aega möödunud ning otsustusvabadest instantsidest on saanud jõudude liigutajad Euroopa tasandil.

Refereerinud Tiia Melts

KARISTUSE MÕJUTAMISEST MEEDIA KAUDU

Florian Knauer

Bestrafung durch die Medien?

Goldammer's Archiv für Strafrecht (2009) Nr. 9, S. 541-552.

Selles, et meedia mõnd menetluses olevat kriminaalasja suuremal või vähemal määral kajastab, pole midagi ainulaadset. Aeg-ajalt kerkib esile diskussioone karistuse võimalikust mõjutamisest meedias avaldatu tulemusena (n-ö mõistetakse süüdi enne kohtuotsust). Arutletakse menetluse takistamise, kohtuniku eelarvamuslikkuse, andmete võimaliku kasutamiskeelu ja karistusseadustiku tõlgendamise teemadel. Artikkel käsitleb Saksamaa kogemust, uurides, kas karistuse kergendamisel meediakajastuse tõttu on õiguslikku alust. Analüüsid massimeedia mõju karistuse kergendamisele, osutab autor kahele vajakajäämisele asjakohastes diskussioonides: kohtupraktikat on erialakirjanduses töödeldud ebapiisavalt süstematiseerituna ja karistusõigusliku normi eesmärgile on pööratud liiga vähe tähelepanu.

Autor läheneb probleemile kõigepealt erialakirjanduse ja kohtupraktika uurimisega. Neis viidatakse süütuse presumptsioonile ja kriminaalmenetluse pikaajalisele kestvusele, kuid ollakse erinevatel seisukohtadel meedia mõju suhtes. Küll aga tehakse meedia mõju arvestamisel nii erialakirjanduses kui kohtupraktikas vahet avaliku elu tegelastel ja muudel isikutel. Liidu Ülemkohtu (*Bundesgerichtshof*) praktika lükkab esimesel juhul karistuse kergendamise tagasi, teisel juhul aga võimaldab seda teatud asjaoludel. Liidumaakohtud (*Landgerichte*) on intensiivse meediakajastuse mõju arvestanud ka avaliku elu tegelaste puhul, nt endise liidukantsleri Helmut Kohli ja Frankfurdi politsei asepresidendi Wolfgang Daschneri kriminaalajal. Erialakirjanduses vaieldakse avaliku elu tegelaste teistmoodi kohtlemise üle. Kui üheltpoolt esineb arvamusi, et erikohtlemist ei toimu, kohus ei eesõigusta ning ajakirjandus jälgib neid sensatsioonihimu ja kahjurõõmuga, leitakse teisalt, et süütuse presumptsioon kaitseb n-ö teatud grupe väiksemas mahus kui tavakodanikke. Erikohtlemise pooldamisel on argumendiks kõrgendatud huvi avaliku elu tegelaste suhtes, seda ka kriminaalmenetluse ajal, mis annab neile omakorda võimaluse ise meedias üles astuda.

Meedia käitumist vaadeldes tegeleb autor küsimusega, kui olulise tähendusega on kajastuse ulatus ja sisuline suunitus karistusele. Erialakirjanduses on valitsevaks seisukoht, et eristada tuleb süüdistatava suhtes ennetavalt süüdimõistvat ja lahmivat sensatsiooni ning asjakohast analüüsiv-informeerivat meediakajastust.

Menetlusosaliste tegevust ja suhtlemist meediaga jälgib autor nii kohtualuse kui uurimisorganite poolt. Kui viimased on oma infopoliitikaga aidanud kaasa ennetavale süüdimõistmisele meedia vahendusel, tuleb meediakajastuse mõju karistuse määramisel tingimata tasakaalustada. Kui aga kahtlusalune ise on kasutanud meediat kui vahendit oma kriminaalasja mõjutamisel, on see pigem argumendiks tema vastu.

Kohtupraktikale ja erialakirjandusele tuginedes esitleb autor oma seisukohti karistusõigusliku normi eesmärgist lähtudes. Ta sõnastab kaks põhipositsiooni: karistuse kergendamine kompensatsiooniks süüdistatava üldiste isikuõiguste kahjustamise eest ja meediakajastus kui kolmandate isikute sanktsioonisarnane sekkumine, mis muudab riikliku karistuse osaliselt üleliigseks. Kuigi esmapilgul võivad need positsioonid tunduda erinevad, toob autor välja olulised samasused nende vahel.

Karistusteooriad räägivad valdavalt karistuse kergendamise poolt süüdistatava koormamise tõttu meediakajastuse kaudu. Seda üldist tendentsi toetab ka karistusõigusliku normi eesmärgi analüüs võrdluses kohtupraktika ja erialakirjandusega. Detailidesse laskudes tulevad esile erinevused, mis teatud asjaoludel ja erineval viisil karistuse määramist mõjutavad. Kohtute

ülesandeks jääb kõiki käsitletud aspekte arvestada, et olulised seisukohad karistuse kergendamiseks meediakajastuse tõttu edaspidistes otsustes üksikasjalikumalt esile tuleksid.

Refereerinud Tiia Melts

AUTORIÕIGUS INTERNETIAJASTUL : ORBTEOSTE PROBLEMAATIKA

Allard Ringnalda

**National and international dimensions of copyright law in the Internet age :
harmonizing exemptions: the case of orphan works**

European Review of Private Law (2009) no. 5, p. 895-923.

Hoolimata rahvusvahelisest ja Euroopa riikide koostööst sõltuvad autoriõigused peamiselt siseriiklikust poliitikast. Kas selline süsteem suudab vastu panna väljakutsetele, mida pakub internet? Riikide seadusandlus, mida kohaldatakse ka internetis kättesaadavate väljaannete suhtes, erineb üksteisest oluliselt. Kasutades näitena probleeme digitaalraamatukogudes autoriõigusega kaitstud tööde puhul, mille õiguste omajad on teadmata või nende asukoha kohta puudub info (nn orbeosed), kirjeldab artikkel, kuidas seadusandluse erinevus raskendab autoriõigusega kaitstud teoste levitamist ja kasutamist internetis.

Autoriõigus on oma olemuselt ainuõigus (*exclusive right*), see annab omanikule muuhulgas õiguse oma teost digiteerida, kirjastada ja muuta internetis kättesaadavaks. Autoriõiguse seadus nõuab teiste isikute puhul samade toimingute tegemiseks autorilt või autoriõiguste omajalt loa küsimist. Orbeoste puhul on loa küsimine raskendatud, kui mitte öelda võimatu ja seetõttu orbeoseid näiteks internetis kättesaadavaks teha ei saa. Orbeoste kasutamise probleemi lahendaks nõ erandi tegemine, mis lubaks raamatukogudel orbeoseid oma *online*-kollektsiooni lisada. Selline erand võiks olla teostatav siis, kui raamatukogud tõesti ei ole pärast mõistlike pingutuste tegemist leidnud autoriõiguste omanikku.

Võimaliku lahenduse leidmine on ainult asja üks pool. Kuna *online*-kogud on kättesaadavad rohkem kui ühes riigis, siis vastavalt autoriõiguse territoriaalsuse printsübile kohaldatakse igas riigis, kus teos on kättesaadav, selle riigi seadusandlust. Seega, kindlustamaks täielikku õiguspärast käitumist, tuleks kõigi nende riikide siseriiklikus korras teha erand orbeoste osas.

Et mõista orbeoste küsimuse rahvusvahelise lahendamise keerukust, tuleb vastata kahele küsimusele. Kas oleks võimalik välja töötada ühtset rahvusvahelist korda? Ja miks rahvusvaheline harmoniseerimine ei vähenda olulisi erinevusi siseriiklike autoriõiguse seaduste vahel, vähemalt erandite tegemise osas?

Autor peatub põgusalt Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse 1886. aasta konventsiooni saamislool. Konventsioon keelab sellega liitunud riikidel kohalike ja välisautorite diskrimineerimise. Berni konventsioon sisaldab miinimumstandardeid, millega seaduste harmoniseerimist siiski ei saavutata, sest riikidel on vabadus suurendada autoriõiguste kaitset üle miinimumtaseme. Ka erandeid on Berni konventsioonis väga minimaalselt, näiteks tsiteerimisõigust peetakse ainsaks kohustuslikuks erandiks. Riigil on vaba voli erandipoliitika teostamisel - seega autoriõigusega kaitstud teose kasutajad ei saa iial kindlad olla, millised erandid on kasutusel ühes või teises riigis.

Euroopa infoühiskonna direktiivi (2001/29/EÜ) kaaluti nn päritoluriigi (*country-of-origin*) reegli sisseviimist, millega kohaldataks ainult selle maa õigust, kust teos veebi üles laaditi. Päritoluriigi reegel lokaliseeriks teose avaldamise ühte riiki. Samane põhimõte on Euroopa satelliidi- ja kaabel-TV direktiivis (93/83/EMÜ), e-kaubanduse direktiiv (2000/31/EÜ) kohaldab samuti päritoluriigi põhimõtet.

Infoühiskonna direktiivi vastavat muudatust ei tehtud; kardeti, et materjale hakatakse üles laadima sellest riigist, kus autoriõiguste kaitse mehhanismid on kõige nõrgemad.

Autor uurib, kas internetipublikatsioonide suhtes ei saaks kohaldada rahvusvahelise eraõiguse põhimõtteid, kuid leiab, et autoriõigused tuleb siiski rahvusvaheliselt harmoniseerida.

Harmoniseerimine lahendaks mitme riigi õiguse samaaegse kohaldamise probleemi. Autoriõiguste harmoniseerimine Euroopa Liidus on jõudnud 7 direktiivi vastuvõtmiseni, mis tegelevad autoriõiguste erinevate aspektidega. Euroopa autoriõiguste poliitika raames on välja töötatud kaks rohelist raamatut (*Green Paper* – 1988 ja 1995).

Euroopa Liidu tasandil on orbeoste ja digiraamatukogude probleemi lahendamiseks välja pakutud kaks võimalust: esimene teeks erandi, mis lubaks orbeoste kasutamist teatud tingimustel. Teine seaks sisse seadusega määratud litsentseerimissüsteemi, kus kohtunik või mõni organisatsioon annaks orbeoste kasutamise litsentse. Euroopa kõrgema astme ekspertgrupp (*European High Level Expert Group*) on soovitanud orbeoste probleemi lahendada miinimumnõuete harmoniseerimisega, mis on kombineeritud ühiselt tunnustatud nõuetega. Autori arvates satuvad siin löögi alla rahvuspoliitika tähtsus ja territoriaalne lähenemine.

2008. aasta rohelises raamatus „Autoriõigus teadmispõhises majanduses“ (KOM (2008) 466) suunab Komisjon tähelepanu infoühiskonna direktiivi võimalikule muutmisele. Täielik harmoniseerimine annab probleemile Euroopas ühtse lahenduse. Teose kasutaja võib teha mistahes toiminguid, kuniks ilmub autoriõiguste omaja, kes esitab nõude ja ainult sel juhul peab kasutaja tõendama, et tegi mõistlikke pingutusi autoriõiguste omaja leidmiseks. Litsentseerimissüsteem on ebaefektiivne, sest siis peaks kasutaja taotlema litsentsi kõigile orbeostele ja tõendama mõistlike pingutuste tegemist.

Põgusalt peatub autor ka Euroopa autoriõiguse kodifitseerimise teemal.

Lõpetuseks tõdeb autor, et on tõesti aeg autoriõiguse harmoniseerimiseks, soodustamaks materjalide levikut internetis. Rohkem tuleks tähelepanu pöörata kasutajale ja üldsusele, seda just globaalselt, mitte niivõrd siseriiklikul tasemel.

Refereerinud Karmen Linask

KOLLEKTIIVSE KOONDAMISE DIREKTIIVI KOHALDAMINE

Jan Heinsius

The European Directive on Collective Dismissals and its implementation deficits
International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations (2009) no. 3, p. 261-281.

Viimaste aastate jooksul on Euroopa Kohus lahendanud mitmeid küsimusi, mis puudutavad Euroopa Liidu (EL) kollektiivse koondamise direktiivi (98/59/EÜ). Direktiiv käsitleb töötajate kaitset kollektiivse koondamise puhul ja sätestab mh tööandja kohustuse eelnevalt informeerida töötajate esindajat. Lisaks peab tööandja teavitama nn pädevat asutust (Eestis näiteks Tööinspektsioon), et viimane saaks kasutusele võtta meetmeid töötuse suurenemise ärahoidmiseks. Eriti oluline on fakt, et liikmesriik võib rakendada töötajate suhtes soodsamaid tingimusi kui on direktiivis kirjas.

Artikli esimene osa selgitab kollektiivse koondamise mõisteid, töötajate esindajatega konsulteerimist, pädeva asutuse teavitamist ja kogu tegevusprotsessi üldiselt.

Perioodil 2003-2007 on Euroopa Kohus teinud kuus otsust kollektiivse koondamise küsimustes. Need puudutavad direktiivi ulatust, töötajate esindajatega suhtlemist ja pädeva asutuse rolli. Nende otsuste taustal tekib küsimus, kas direktiiv on liikmesriikidele piisavalt arusaadav. Artikli teine osa tutvustabki mainitud kuut Euroopa Kohtu lahendit ja esitab nende taustal ettepanekud direktiivi muutmiseks.

Esimeses kaasuses *Komisjon v. Itaalia Vabariik* leidis Euroopa Kohus, et Itaalia kollektiivse koondamise seadus on vastuolus direktiiviga ja kollektiivse koondamise regulatsioon peab laienema ka mittetulundusorganisatsioonide töötajatele, mida Itaalia seadus ei võimaldanud.

Portugali kollektiivset koondamist puudutav seadus nägi seaduse kohaldamist ette ainult nn vabatahtliku kollektiivse koondamise puhul. Seadust ei rakendatud tööandja pankroti, sundvõõrandamise, ülevõtmise või tööandja surma korral. Euroopa Kohus kuulutas selle direktiiviga vastuolus olevaks.

Saksamaa esitas Euroopa Kohtule küsimuse teavitamise ja koondamise korra kohta - kas koondamisteadet võib anda kätte enne, kui konsulteerimine töötajate esindajaga on lõppenud ja enne 30-päevase perioodi lõppu, mis algab pädevale asutusele koondamisplaani teatamisega.

Kreeka kaasuses otsustas emaettevõtte *Goodyear Hellas* sulgeda ühe oma tütarettevõtte ning tekkis küsimus, kas kollektiivse koondamise sätteid kohaldatakse ka tütarettevõtte sulgemisel või ettevõtte teatud tegevuse lõpetamisel.

Prantsusmaa kaasuses nägi riigi töökoodeks ette töötajate esindaja olemasolu ettevõtetes, kus on vähemalt 11 töötajat. 2005. aastal tutvustas Prantsuse valitsus töötuse määra vähendamiseks vastu võetud ajutist korda, mis lubas töötajate esindaja määramisel ajutiselt mitte arvestada alla 26-aastaseid töötajaid. Eesmärgiks oli vähendada ettevõtete arvu, kes peaksid töötajate esindajat omama. Seega ei peaks ettevõtteid ka kollektiivse koondamise korda järgima ja see kõik innustaks neid rohkem palkama noori töötajaid. Euroopa Kohtule esitati küsimus, kas säärane käitumine on lubatud.

Viimases kaasuses esitas Kreeka Euroopa Kohtule küsimuse, kas ettevõtte haru, mis ei ole iseseisev ettevõtte, käsitletakse direktiivis ettevõtena. Euroopa Kohtu seisukoht oli, et direktiivi mõistes ei pea ettevõtte olema autonoomne ja võib seega olla eraldi tootmisüksus.

Artikli kokkuvõttes osas jõuab autor järeldusele, et ELi asutajariigid nagu Itaalia, Saksamaa ja Prantsusmaa ei ole direktiivi õigesti kohaldanud, seega on direktiivil mitmeid tõlgendamismõistlusi ja selguse huvides tuleks teha selles mõned muudatused.

Refereerinud Karmen Linask

LASTE ÕIGUSED EUROOPA LIIDUS

Helen Stalford, Eleanor Drywood

Coming of age? : children's rights in the European Union

Common Market Law Review. Vol. 46 (2009) no. 1, p. 143-172.

Viimasel ajal on Euroopa Liidu (EL) tasandil hakatud intensiivsemalt tegelema laste õiguste teemaga. Kuna varem on EL sellega tegelenud pigem teiste poliitikavaldkondade kaudu, siis otseselt lastele suunatud seadusandlus praktiliselt puudub ning juriidiline pädevus on jäetud liikmesriikide kanda.

Vajadus laste õigusi edendada ja eraldi kaitsta on üheltpoolt tingitud asjaolust, et lapsi on hakatud enam väärtustama ning teisalt sellest, et lastega seotud kuritegevuse vastu võitlemine (lastega kaubitsemine, laste röövimine, sunniviisiline ümberasustamine) on piireületava iseloomuga, mis eeldab riikidevahelist jagatud vastutust ja koordineeritud tegevust.

Tänaseks on Euroopa Komisjonil valminud ambitsioonikas dokument KOM (2006) 367 ettepanekuga koostada ELi igakülgne strateegia, kaitsmaks laste õigusi paremini nii ELi sise- kui välispoliitikas. Õiguslikult tugineb strateegia Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile, ÜRO lapse õiguste konventsioonile ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartale.

Artikli autorid väidavad, et ELi tegevus laste õiguste valdkonnas ei ole toonud piisaval määral lisaväärtust rahvusvahelisel tasandil saavutatule. Peamiseks probleemiks on tõhusa kontrollimehhanismi puudumine, mis raskendab liikmesriikide ja institutsioonide poolt toimepandud üleastumiste tuvastamist ja sanktsioonide rakendamist. Autorite arvates peaks EL veelgi mõtestatumalt ja süstemaatilisemalt lähenema lapse õiguste edendamise meetmete väljatöötamisele, et olla abiks juhtudel, kus riiklikul või rahvusvahelisel tasandil esineb poliitilisi, majanduslikke või kultuurierinevustest tingitud takistusi.

Artiklis analüüsitakse lähemalt ELi pädevust laste õiguste valdkonnas subsidiaarsuse põhimõtet arvestades, olemasolevat ELi seadusandlust ning muid lastekaitsega seotud meetmeid ja ettevõtmisi. Käsitlemist leiab avatud koordineerimismeetodi (OMC - *Open Method of Co-ordination*) kui ELi ühe uuendusliku valitsemisviisi kasutamine laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisel. Viimases peatükis antakse soovitusi, kuidas EL võiks rahvusvahelisi standardeid aluseks võttes paremini laste õiguste poliitikat arendada.

Kokkuvõtvalt märgitakse, et kuna lapsi mõjutavad otseselt või kaudselt kõik ELi poliitika ja õiguse aspektid, siis küsimus ei seisne selles, miks EL peaks kõnealuses valdkonnas õigusakte vastu võtma, vaid pigem selles, kuidas vältida laste heaolu kahjustavaid otsuseid. ELil on potentsiaali oma poliitilist mõjuvõimu kasutades tõhusamalt toetada liikmesriikide tegevust ja rohkem kaasa rääkida rahvusvahelisel tasandil.

Enne laste õiguste strateegia lõplikku vastuvõtmist tuleks vastused leida aga järgmistele põhimõttelistele küsimustele: kas ELi sekkumine laste õiguste valdkonda on igati põhjendatud; kas ELil võiks õiguslik pädevus olla üksnes olukordades, mil riiklik pädevus on võimetu otsustama; kui kindlad saame olla selles, et tulevane ELi laste õiguste poliitika täiendab, mitte ei dubleeri ega õõnesta teiste rahvusvaheliste organisatsioonide tööd.

Refereerinud Merle Tõniste

ÜRO MEREL VÕI OSALISELT MEREL VEETAVA KAUBA KONVENTSIOON

Kate Lannan

The United Nations Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea – a general overview
Uniform Law Review (2009) no. 1/2, p. 290-323.

ÜRO Rahvusvahelise Kaubandusõiguse Komisjon (UNCITRAL) esitas juulis 2008 komisjoni 41. sessioonil eelnõu "Konventsioon lepingute kohta kaupade rahvusvaheliseks veoks täies ulatuses või osaliselt meritsi" (*Draft Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea*). Eelnõu võeti vastu ÜRO Peaassamblee 63. istungjärgul 11. dets. 2008 (resolutsioon nr. 63/122), allkirjastati Rotterdams 23. sept. 2009 ning konventsiooni hakati nimetama Rotterdami reegliteks (*Rotterdam Rules*).

Artiklis tutvustab autor konventsiooni eesmärke, selle ajalugu ja olulisemaid muudatusi kehtivas õiguses. Rahvusvahelise mereõiguse komitee (CMI) algatatud töö ühetaoliste reeglite kehtestamiseks rahvusvahelises kaubaveos võimaldas UNCITRAL-il esitada eelnõu 2008. aastal. Uus konventsioon on varasematest mahukaim.

Artikli autor heidab olemasolevale rahvusvahelise lastivedu reguleerivale õiguslikule režiimile ette keerukust ja ühtsuse puudumist. Selle tulemuseks on omakorda läbipaistvuse puudumine, mis aga on väga oluline rahvusvahelises kaubanduses osalejatele. Hetkel kehtib kolm erinevat rahvusvahelist kaubavedu reguleerivat lepingut: Haagi reeglid (*The Hague Rules, 1924*), Haagi-Visby reeglid (*The Hague-Visby Rules, 1968*) ja Hamburgi reeglid (*The Hamburg Rules, 1978*).

Autor analüüsib kaht tänapäeva kaubandusele iseloomulikku aspekti, millega olemasolev režiim oma aegumise tõttu piisavalt ei arvesta.

Esiteks viidatakse konteinervedude kiirele kasvule, mis on oluliselt muutnud meretransporti. Konteinervedude kasutamine on teinud võimalikuks kauba palju kiirema, odavama ja efektiivsema liikumise tootmiskohast sihtpunkti. See omakorda nõuab mitme erineva transpordiliigi kombineerimist, võimaldamaks ühe kaubalepinguga “ükselt-uksele” teenust. Siiani kehtisid erinevate transpordiliikide korral erinevad reeglid. Rotterdami reeglid on mõeldud ühetaoliselt reguleerima nii mitmeliigilist kui ka meritsi kaubavedu.

Teine oluline aspekt on elektroonilise kaubanduse osatähtsuse tõus. Tänapäeva kaubanduses, sealhulgas transpordis on tehingud järjest enam muutunud paberivabaks. Senini on puudunud elektroonilise kaubanduse õiguslik raamistik. Uus konventsioon käsitleb elektrooniliste andmesalvestiste kasutamist ning loob autori sõnul efektiivse õigusliku raamistiku elektroonilise kaubanduse arenguks meretranspordis.

Lisaks jätavad kehtivad rahvusvahelised reeglid reguleerimata mitmed olulised aspektid rahvusvahelises mereveos, mistõttu jäävad need siseriiklike seaduste reguleerida. Selline olukord aga ei soodusta riikidevaheliste reeglite ühtlustamist.

Autor tutvustab peamisi muudatusi uues konventsioonis – mitmeliigilise transpordi reguleerimist, elektrooniliste transpordidokumentide kasutamist ning kontrollimisõigust, vedaja laienenud vastutust ning kaubasaatja kohustusi. Rotterdami reeglid sisaldavad ka jurisdiktsiooni ja vahekohut käsitlevaid peatükke, mis tuginevad Hamburgi reeglite vastavatele klauslitele. Siiani on vaidluste lahendamine riigiti väga erinev ning uus konventsioon muudab õigusemõistmist, tulenevalt hetkel kehtivast siseriiklikust õigusest. Vastasseisu on tekitanud olukord, kus osad riigid eelistavad vahekohtu ja jurisdiktsiooni klauslitega ühineda ning teised jätaksid selle küsimuse siseriiklike või teiste reeglite reguleerida. Komplitseerituse tõttu kaasati diskussiooni Euroopa Komisjon, kellel on ainuvõim pidada oma liikmesriikide huvides läbirääkimisi, arvestades eelpool nimetatud peatükke.

Lõpetuseks tõdeb autor, et Rotterdami reeglid ei kirjuta ümber olemasolevat rahvusvahelist meretranspordiõigust, vaid loovad õigusliku aluse, mis rajaneb olemasolevatel konventsioonidel. Autor nimetab Reegleid kõikehaaravaks instrumendiks, mis reguleerib rahvusvahelisi kaubaveolepinguid “ükselt-uksele” ning mis vastab varasematest paremini tänapäeva kaubanduse vajadustele.

Artiklile on lisatud konventsiooni ja Peaassamblee resolutsiooni tekst inglise ja prantsuse keeles (lk. 324-413).

Refereerinud Ivi Smitt

VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES

ÕIGUSE ÜLDKÜSIMUSED

Bahrrahh, D. N. Juriditšeskii protsess: ponjatije, ossobennosti i vidõ // Gossudarstvo i pravo (2009) nr. 7, lk. 82-86. Õigusloomeprotsessi mõistest, iseärasustest ja liikidest Venemaal.

Degenhardt, Susanne. Kolloquium "Elektronische Verkündung von Rechtsvorschriften im Internet" // Die Öffentliche Verwaltung (2009) nr. 17, lk. 715-719. E-riigist ja õigusaktide elektroonilisest avaldamisest Berliinis 17.-18. veebr. 2009 toimunud kollokviumi materjalide põhjal.

Hakalehto-Wainio, Suvianna. The challenges in teaching law – tort law as an example // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 269-282. Võlaõiguse, täpsemalt kahju hüvitamise reeglite (*tort law*) õpetamisest ülikoolis.

Henttonen, Aleksei. Mitä lakimiehet odottavat, mitä tilastot kertovat // Lakimiesuutiset (2009) nr. 7, lk. 44-45. Uuringust, mis käsitleb Soome juristide töötuse kasvu ja juristide nägemust tulevikust.

Jordan, Pamela A. Strong-arm rule or rule of law? Prospects for legal reform in Russia // SEEL : Survey of East European Law (2009) nr. 6, lk. 1-5. Õigusreformide arengust Venemaal presidentide Vladimir Putini ja Dmitri Medvedevi ajal.

Krings, Günter. Die Nachhaltigkeitsprüfung in der Gesetzesfolgenabschätzung // Zeitschrift für Gesetzgebung (2009) nr. 3, lk. 237-244. Seaduste mõjususe hindamisest ja järgnevate põlvkondade suhtes õigluse tagamisest õigusloomes.

Lucke, Jörn von. Vom Kabinetinformationssystem zur elektronischen Gesetzgebung // Zeitschrift für Gesetzgebung (2009) nr. 3, lk. 244-259. Valitsuse infosüsteemist KIS ja infotehnoloogiast seadusloomeprotsessis.

Talapina, E. V. Elektronnoje opublikovaniye normativnõhh aktov: zarubežnõi opõt // Gossudarstvo i pravo (2009) nr. 7, lk. 54-60. Erinevate riikide õigusaktide kogumikest ja elektroonilistest andmebaasidest, ka Eesti õigusaktide andmebaasist riigiteataja.ee.

Tuori, Kaarlo. The anti-conceptualist criticism in law // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 582-598. Õiguskultuuriline ülevaade anti-kontseptualismist.

Varga, Csaba. Legal philosophy, legal theory – and the future of theoretical legal thought // Acta Juridica Hungarica (2009) nr. 3, lk. 237-251. Õigusfilosoofia ja kaasaegne õigusteadus.

ÕIGUSAJALUGU

Karpen, Ulrich. Das lange „verlorene“ Jahrhundert – deutsche Verfassungsgeschichte der Demokratie bis zum Zusammentritt der Weimarer National-versammlung vor 90 Jahren // Juristenzeitung (2009) nr. 15-16, lk. 749-755. Weimaris 1919. a. vastu võetud Saksamaa põhiseadusest.

Micklitz, Hans-W. Jack is out of box – the efficient consumer-shopper // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 417-436. Tarbijakaitse ajaloost.

Sitniewski, Piotr. Legal aspects of the access to the public information – case of Poland // Polish Legal Journal (2009) nr. 1, lk. 109-121. Ajalooline ülevaade avalikule informatsioonile ligipääsu õiguslikest alustest Poolas.

TSIVILÕIGUS

Dudarjev, A. V. Formirovanije otrasli notarialnogo prava: problemõ i perspektivõ // Gossudarstvo i pravo (2009) nr. 7, lk. 87-89. Notariaadi probleemidest ja tulevikust Venemaal.

Jeromin, Curt M. ; Praml, Rolf. Hochwasserschutz und wasserrechtliches Rücksichtnahmegebot // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 17, lk. 1079-1082. Üleujutuste eest kaitsmisest ja veeõigusega seotud naabruskaitsest ehitusplaneerimises.

Langenfeld, Gerrit. Das Gesetz zur Änderung des Erb- und Verjährungsrechts – Inhalt und Praxisfolgen // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 43, lk. 3121-3125. Sundosa pärimist ja aegumist puudutavatest seadusemuudatustest Saksamaal.

Meskouris, Johannes. Der Stolpe-Beschluss des Bundesverfassungsgerichts in rechtsvergleichender Betrachtung // Der Staat (2009) nr. 3, lk. 355-385. Au kaitsest kohtus ja arvamuse avaldamise piiridest *Stolpe* kohtuasja näitel Saksa ja USA põhiseaduste alusel.

Müller-Graff, Peter-Christian. Marktreaktionsverantwortung im Dienstleistungsrecht: die baurechtliche Décennale-Pflichtversicherung // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2009) nr. 19, lk. 679-684. Teenuste osutamisest Euroopa Liidus ja ehitusriskide kindlustamisest Prantsusmaal.

Redko, E. P. Kompensatsija moralnogo vreda kak spossob zaštšitõ delovoi reputatsii juriditšeskogo litsa // Rossiiskaja justitsija (2009) nr. 9, lk. 11-12. Moraalse kahju hüvitamine kui võimalus kaitsta juriidilise isiku mainet.

Sammut, Ivan. Tying the knot in European private law // European Review of Private Law (2009) nr. 5, lk. 813-840. Euroopa ühtse eraõiguse süsteemi loomisest, võrdleva õiguse rollist siseriiklike süsteemide uurimisel, eraõiguse ühtlustamisest ja kodifitseerimisest.

Troiano, Stefano. To what extent can the notion "reasonableness" help to harmonize European contract law? Problems and prospects from civil law perspective // European Review of Private Law (2009) nr. 5, lk. 749-787. Mõistlikkuse põhimõttest (*reasonableness*) Euroopa õiguses ja kontinentaaleuroopa (Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia) siseriiklikes õigussüsteemides.

Võlaõigus

Hoffrén, Mia ; Vuorenpää, Mikko. Vahingonkorvaus, hinnanalennus ja vaatimistaakka // Lakimies (2009) nr. 5, lk. 779-798. Ostja õigusest kinnisvara ostmisel ilmnenu vigade puhul nõuda hinnaalandust, kahju hüvitamist või tehingu tühistamist Soomes.

Kalliomaa-Puha, Laura. Contracts as usual? – Pros and cons of the sector client contracts // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 343-350. Kliendilepingutest sotsiaalsektoris.

Löw, Stefan. Die Haftung des Arbeitgebers gegenüber Dritten // Monatsschrift für Deutsches Recht (2009) nr. 20, lk. 1143-1145. Tööandja vastutusest kolmandate isikute suhtes, nt juhul kui töötaja tekitab kliendile kahju.

Martens, Sebastian A. E. Schadensersatz für entgangene Theaterfreuden? // Archiv für die civilistische Praxis (2009) nr. 3/4, lk. 445-465. Saamata jäänud elamusega seotud kahjunõuetest.

Nogler, Luca ; Reifner, Udo. Lifetime contracts – rediscovering the social dimension of the sales contract model // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 437-455. Pikaajalistest õigussuhetest, lepinguõiguse ja tööõiguse ajaloost.

Ramberg, Jan. Unification of commercial law in form and fact // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 485-491. Kaupade rahvusvahelise ostumüügi konventsiooni (CISG) mõjust Skandinaavia lepinguõigusele.

Sokol, P. V. Problemõ ponjatija, pravovogo regulirovanija i klassifikatsii graždansko-pravovõhh uslug // Žurnal rossiiskogo prava (2009) nr. 8, lk. 49-60. Teenuse mõistest, liikidest ja teenuse osutamise lepingutest.

Perekonnaõigus

Bogdan, Michael. Private international law aspects of the introduction of same-sex marriages in Sweden // Nordic Journal of International Law (2009) nr. 3, lk. 253-261. 1. mail 2009 jõustunud muudatustest Rootsi abieluseadustikus (*äktenskapsbalken*), mis lubavad samasooliste abielusid. Rahvusvahelistest konventsioonidest ja Euroopa Liidu õigusest.

Büte, Dieter. Die Reform des Zugewinnausgleichsrechts // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 38, lk. 2776-2781. Muudatustest abikaasa ülalpidamist ja abieluvara jagamist puudutavates regulatsioonides Saksamaal.

Büttner, Helmut ; Niepmann, Birgit. Die Entwicklung des Unterhaltsrechts seit Mitte 2008 // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 34, lk. 2499-2507. Elatisrahade ja ülalpidamiskohustusega seotud kohtupraktikast ja muudatustest Saksamaal.

Douglas, Gillian ; Pearce, Julia ; Woodward, Hilary. Cohabitants, property and the law : a study of injustice // The Modern Law Review (2009/Jan) nr. 1, lk. 24-47. Vabaabielust, vara jagamisest lahkumineku korral ning vastavast seadusandlusest Suurbritannias.

Enright, Mairead. Choice, culture and the politics of belonging : the emerging law of forced and arranged marriage // The Modern Law Review (2009/May) nr. 3, lk. 331-359. Sundabieludest ja nende ennetamisest Suurbritannias.

Franck, Jens-Uwe. "So hedge therefore, who join forever" : understanding the interrelation of no-fault divorce and prematrimonial contracts // International Journal of Law, Policy and the Family (2009/Dec) nr. 3, lk. 235-276. Abielueelsetest lepingutest Saksamaa ja Ameerika Ühendriikide õiguses. Elatise maksmisest, ülalpidamiskohustusest ja vara jagamisest abielulahutuse korral.

Leckey, Robert. Cohabitation and comparative method // The Modern Law Review (2009/Jan) nr. 1, lk. 48-72. Perekonnaõigusest ja vabaabielu regulatsioonist.

McCandless, Julie. Rewriting parenthood : a policy perspective of the reform of reproductive technology law // Socio-Legal Newsletter (2009/Spring) nr. 57, lk. 8. Rohkem kui kahe vanema nimest lapse sünnitunnistusel, samasoolistest vanematest ning vastavast seadusandlusest Suurbritannias.

Tobin, Brian. Same-sex couples and the law : recent developments in the British isles // International Journal of Law, Policy and the Family (2009/Dec) nr. 3, lk. 309-330. Samasooliste paaride kooselu õiguslikest alustest ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklite 8 ja 12 kohaldamisest Iirimaal ja Inglismaal.

Äriõigus

Bartels, Klaus. Die Handelsfirma zwischen Namensrecht und Kennzeichenschutz // Archiv für die civilistische Praxis (2009) nr. 3/4, lk. 309-353. Füüsilise isiku nimest ärinime ja firma tähisena Saksamaal.

Bohata, Petr. Tschechische Republik: Gesetz über Übernahmeangebote – Teil 3: Pflichtangebote // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2009) nr. 8, lk. 247-252. Tšehhi

ülevõtmispakkumiste seadusest. Lisatud seaduse tekst. Järg. Algus: Wirtschaft und Recht in Osteuropa, 2009, nr. 7, lk. 207-214.

Decree Law Adopting Simplification Measures Regarding Commercial Companies and Other Matters // Commercial Laws of Europe (2009/Oct) nr. 5, lk. 427-491. Portugali õigusaktist 247-B/2008, mis lihtsustab äriühingute identifitseerimise ja registreerimise protseduure.

Hament, Joost S. Hedge funds and private equity funds under scrutiny in the Netherlands // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2009) nr. 2, lk. 225-237. Hollandi apellatsioonikohtu lahenditest, kus uuriti ettevõtete osalust riskimaandamis- ja omakapitalifondides.

Hou, Liyang. Collective dominance within the context of EU electronic communications regulation // Competition and Regulation in Network Industries (2009/Sep) nr. 3, lk. 279-303. Elektroonilise kommunikatsiooni regulatsioonist Euroopa Liidus ja konkurentsioigusest.

Mahne, Karl ; Jouran, Karim Rene. Die erlaubte Werbung für Glücksspiele nach den Glücksspielstaatsvertrag // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 19, lk. 1190-1196. Hasartmänge puudutava reklaami regulatsioonist Saksamaal.

Marotzke, Wolfgang. Das deutsche Insolvenzrecht in systemischen Krisen : sind enteignungsgestützte Rettungsübernahmen besser? // Juristenzeitung (2009) nr. 15-16, lk. 763-774. Maksejõuetusest ja majanduskriisist.

Nikolay, Judith C. Die neuen Vorschriften zur Vorstandsvergütung – detaillierte Regelung und offene Fragen // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 36, lk. 2640-2647. Uutest eeskirjadest juhatuse liikmetele hüvitise maksmisel Saksamaal.

Peneva-Gädeke, Kalina. Neues bulgarisches Gesetz zum Schutz des Wettbewerbs // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2009) nr. 10, lk. 293-298. Bulgaaria uuest konkurentsiseadusest.

Power, Vincent J. G. EU competition law sharing information between competitors // The Journal of International Maritime Law (2009/May-Jun) nr. 3, lk. 224-237. Euroopa Liidu konkurentsioigusest ja infovahetusest laevanduses.

Rubin Meyer Doru & Trandafir. Romania's e-commerce laws // SEEL : Survey of East European Law (2009) nr. 6, lk. 1, 5-8. Elektroonilist kaubandust reguleerivast seadusandlustest Rumeenias.

Schrameyer, Klaus. Bulgarien: Änderungen des Investitionsförderungsgesetzes // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2009) nr. 10, lk. 301-308. Bulgaaria investeringute soodustamise seadusest. Lisatud väljavõtte seadusest.

Stiller, Wojciech. Die lang erwartete Vereinfachungsregelung zum Konsignationslager sowie wichtige Modifikationen des polnischen Umsatzsteuerrechts // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2009) nr. 9, lk. 257-260. Väliskaubandusest ja Poola käibemaksuõigusest.

Ziche, Christian ; Wehnert, Anita. Die Haftung des Vorsitzenden eines Zweckverbands // Die Öffentliche Verwaltung (2009) nr. 21, lk. 890-899. Sihtasutuse juhi vastutusest.

Trüg, Gerson. Ist der Leerverkauf von Wertpapieren strafbar? // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 44, lk. 3202-3206. Väärtpaberite fiktiivsest müügist ja karistusõiguslikust hinnangust sellele.

Tarbijakaitse

Howells, Geraint. Consumer remedies – the last frontier of EU consumer law reform? // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 310-326. Euroopa Liidu tarbijaõigusest – kaupade müügist, lepingust taganemisest, informatsioonikohustusest ja kahju hüvitamisest.

Schinkels, Boris. Der Kommissionsentwurf einer Verbraucherrechte-Richtlinie und seine Sprengkraft für § 355 BGB // Juristenzeitung (2009) nr. 15-16, lk. 774-779. Euroopa Liidu tarbijaõiguste direktiivi eelnõust ja tagasiostuõigusest Saksamaal.

Seeberg-Elverfeldt, Niels-J. Mail-order trade in medicines in Europe – a guide for legislators to protect consumers // European Journal of Health Law (2009/Dec) nr. 4, lk. 351-366. Ravimite postimüügist, ohutusstandardite vajalikkusest ja tarbijakaitsest seoses illegaalsete interneti teel levivate ravimitega.

Selucká, Marketa ; Tauchen, Jaromir ; Stein, Gregor. Entwicklungstendenzen des Verbraucherschutzes in der Tschechischen Republik // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2009) nr. 10, lk. 298-301. Tarbijakaitse arengust Tšehhis.

Smits, Jan M. Full harmonisation of consumer law? A critique of the Draft Directive on Consumer Rights // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 573-581. Tarbijakaitseõigusest Euroopa Liidus.

Viitanen, Klaus. Nordic group actions: first experiences and future challenges // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 599-613. Kollektiivsest kahjuhüvitamisest Põhjamaades.

INTELLEKTUAALNE OMAND

Dreyfuss, Rochelle C. Introduction: designing intellectual property institutions for the twenty-first century // The Journal of World Intellectual Property (2009) nr. 5, lk. 341-347. Lühiülevaade intellektuaalsest omandist – autoriõigus, kaubamärgid, patendid, geograafilised tähised, tööstusdisain, graafiline disain ja kõlvatu konkurents.

Glazebrook, Susan. A specialist patent or intellectual property court for New Zealand? // The Journal of World Intellectual Property (2009) nr. 5, lk. 524-569. Kas Uus-Meremaa peaks looma spetsiaalse intellektuaalse omandi ja patendivaidluste lahendamise kohtu; võrdlus Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia, Jaapani ja Austraalia vastavate institutsioonidega.

Krebs, Peter ; Becker, Maximilian. Die Teilverdinglichung und ihre Anwendung auf Internetdomains // Juristenzeitung (2009) nr. 19, lk. 932-943. Domeenide õiguslikust reguleerimisest.

Murphy, Kiernan A. The precautionary principle in patent law: a view from Canada // The Journal of World Intellectual Property (2009/Nov) nr. 6, lk. 649-689. Ettevaatuspõhimõtte kohaldamisest Kanada patendiõiguses.

Palombi, Luigi. Beyond recombinant technology: synthetic biology and patentable subject matter // The Journal of World Intellectual Property (2009) nr. 5, lk. 371-401. Biotehnoloogialeiutiste (nt sünteetilise inimgeeni) patenteerimisest.

Profeta, Adriano ; Balling, Richard ; Schoene, Volker ; Wirsig, Alexander. The protection of origins for agricultural products and foods in Europe: status quo, problems and policy recommendations for the Green Book // The Journal of World Intellectual Property (2009/Nov) nr. 6, lk. 622-648. Põllumajandustoodete geograafiliste tähiste kaitsest Euroopas.

Rotstein, Fiona ; Dent, Chris. Third-party patent challenges in Europe, the United States and

Australia: a comparative analysis // The Journal of World Intellectual Property (2009) nr. 5, lk. 467-499. Euroopa, Ameerika Ühendriikide ja Austraalia patentide vaidlustamise süsteemide võrdlev analüüs.

Weatherall, Kimberlee. It's not just competitors: acknowledging and accommodating "interfering busybodies" and their challenges to patent validity // The Journal of World Intellectual Property (2009) nr. 5, lk. 500-523. Patendi ja patenditaotluste vaidlustamise mehhanismidest.

Wright, Robin. The "three-step-test" and the wider public interest: towards a more inclusive interpretation // The Journal of World Intellectual Property (2009/Nov) nr. 6, lk. 600-621. Nn kolmeastmelisest testist rahvusvahelistes lepingutes, mille alusel kohaldatakse erandit autoriõiguste valdajate ainuõiguste suhtes.

KESKKONNAÕIGUS

Breuer, Rüdiger. Wasserpreise und Kartellrecht // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 20, lk. 1249-1255. Vee hinnast ja kartellilepetest vee hinna kujundamisel Saksamaal.

Feess, Eberhard ; Muehlheusser, Gerd ; Wohlschlegel, Ansgar. Environmental liability under uncertain causation // European Journal of Law and Economics (2009) nr. 2, lk. 133-148. Euroopa Liidu keskkonnastutuse direktiivist ja keskkonnakahju tõendamise probleemidest.

Kurkela, Matti S. Metsätalous ja kilpailuoikeus // Lakimies (2009) nr. 5, lk. 831-839. Metsamajandusest ja konkurentsist Soomes.

Lee, Robert ; Stokes, Elen. Environmental governance : reconnecting the global and local // Journal of Law and Society (2009/Mar) nr. 1, lk. 1-166. Terve ajakirja number on pühendatud globaalsete majanduslike huvide ja kohalike ökoloogiliste huvide omavahelistele suhetele ja õiguslikele alustele. Analüüsitud on keskkonnahaldust, vabakaubandust, säästvat arengut, kliimamuutusi, tuumavastast liikumist, kemikaaliohutust ja toiduregulatsiooni.

Lohse, Eva Julia. Irren ist gemeindlich : zur Unbeachtlichkeit einer aufgrund fehlerhafter Wahl des vereinfachten Verfahrens unterlassenen Umweltprüfung // Die Öffentliche Verwaltung (2009) nr. 19, lk. 794-799. Saksa ehitusseadustiku keskkonnajärelevat puudutava osa kooskõlastamisest Euroopa Liidu ehitusdirektiiviga.

Lotze, Andreas ; Reinhardt, Michael. Die kartellrechtliche Missbrauchskontrolle bei Wasserpreisen // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 45, lk. 3273-3278. Vee hinnakujunduse järelevat riigi-, kartelli- ja keskkonnaõiguse aspektist Saksamaal.

Petersen, Frank. Entwicklungen des Kreislaufwirtschaftsrechts // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 17, lk. 1063-1073. Euroopa Liidu jäätmete raamdirektiivi mõjust Saksa ringlusmajandusele ja jäätmeseadusele.

Plaza, C. ; Lozano, B. The europeanisation of national procedural rules in the field of environmental protection // European Public Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 319-331. Keskkonnakaitsealaste menetlusnormide kooskõlastamisest rahvusvaheliste normidega Hispaanias.

Reese, Moritz. Grundprobleme des europäischen Abfallrechts und Lösungsbeiträge der neuen Abfallrahmenrichtlinie // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 17, lk. 1073-1079. Euroopa Liidu jäätmete raamdirektiivist, probleemidest ja lahendustest.

Riedel, Daniel. Brauchen wir das Umweltgesetzbuch noch? // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 16, lk. 998-1004. Saksa keskkonnaõiguse kodifitseerimisest ja

keskkonnaseadustikust.

Scott, Joanne. From Brussels with love: the transatlantic travels of European law and the chemistry of regulatory attraction // *The American Journal of Comparative Law* (2009) nr. 4, lk. 897-942. Euroopa Liidu määrusest, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist ning selle direktiivi mõjust USA-le.

TÖÖÕIGUS

Almond, Paul. The dangers of hanging baskets : regulatory myths and media representations of health and safety regulation // *Journal of Law and Society* (2009/Sep) nr. 3, lk. 352-375. Suurbritannia töötervishoiu ja tööohutuse regulatsioonist ning selle kajastamisest meedias.

Aviles, Antonio Ojeda. The "externalization" of labour law // *International Labour Review* (2009) nr. 1-2, lk. 47-67. Tööõiguse arengust Euroopas ja mõnedes Ameerika ja Aasia maades.

Davidov, Guy. A purposive interpretation of the national Minimum Wage Act // *The Modern Law Review* (2009/Jul) nr. 4, lk. 581-606. Suurbritannia miinimumpalga seadusest, selle tõlgendamisest ja kriitikast.

Ghosheh, Naj. Protecting the housekeeper : legal agreements applicable to international migrant domestic workers // *The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations* (2009/Sep) nr. 3, lk. 301-325. Rahvusvahelistest lepingutest välismaalastest koduabiliste kaitseks.

Leonard, Evelyne ; Perin, Emmanuelle. Lifelong learning and social partnership: a comparative overview of twelve European countries // *The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations* (2009) nr. 3, lk. 285-325. Elukestvast õppest ja sotsiaalsest partnerlusest kaheteistkümmes Euroopa Liidu liikmesriigis. Lisatud on võrdlevad tabelid.

Philipsen, N. J. Compensation for industrial accidents and incentives for prevention: a theoretical and empirical perspective // *European Journal of Law and Economics* (2009) nr. 2, lk. 163-183. Tööõnnetuste kompenseerimissüsteemidest Saksamaal, Belgias ja Suurbritannias.

Repasi, Rene. Die Reichweite des allgemeinen Gleichbehandlungsgrundsatzes bei der Richtlinienumsetzung // *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* (2009) nr. 21, lk. 756-757. Kohtuasjast, mis käsitleb noorema töötajaga sõlmitud töölepingu ülesütlemist ja on seotud vanuselise diskrimineerimisega.

Rolfs, Christian ; Wessel, Sandra. Aktuelle Rechtsprechung und Praxisfragen zur Benachteiligung wegen des Geschlechts // *Neue Juristische Wochenschrift* (2009) nr. 46, lk. 3329-3334. Soolise diskrimineerimisega seotud kohtupraktikast.

Skeldon, Ronald. Of skilled migration, brain drains and policy responses // *International Migration* (2009) nr. 4, lk. 3-29. Tööjõu, sh tervishoiutöötajate migratsioonist ja poliitilistest seisukohtadest nn ajude äravoolu mõju kohta.

Stück, Volker. Pandemie – praktische und arbeitsrechtliche Maßnahmen zur Vorbeugung und Bekämpfung // *Monatsschrift für Deutsches Recht* (2009) nr. 21, lk. 1209-1213. Ülevaade ettevõtte töökorraldusest nn seagripi-pandeemia korral.

SOTSIAALHOOLDUSÕIGUS

Boemke, Burkhard. Wirtschaftliche Notlage und Widerruf von Zusagen der betrieblichen Altersversorgung // *Neue Juristische Wochenschrift* (2009) nr. 34, lk. 2491-2496. Probleemidest ettevõtte/firmapensionite määramisel majanduskriisi tingimustes.

Dodegge, Georg. Die Entwicklung des Betreuungsrechts bis Anfang Juni 2009 // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 37, lk. 2727-2733. Hooldusõiguse arengust Saksamaal.

Männistö, Jarkko. Pysyvän haitan korvaustasot // Lakimies (2009) nr. 5, lk. 799-830. Püsiva tervisekahjustuse hüvitamisest Soomes.

Ruland, Franz. Ausbau der Rentenversicherung zu einer allgemeinen Erwerbstätigenversicherung? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2009) nr. 6, lk. 165-169. Pensionikindlustusest kohustusliku pensionikindlustussüsteemiga mitteliitunute puhul Saksamaal.

Salaw-Hanslmeier, Stefanie. Sabbatical und Elterngeld – geht das zusammen? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2009) nr. 6, lk. 179-181. Vanemahüvitisest ja paindlikuma tööaja regulatsioonide ühtlustamisest Saksamaal.

FINANTSÕIGUS

Afanasyeva, Anna. Besteuerung von materiellen Datenträgern in der Russischen Föderation // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2009) nr. 9, lk. 260-266. Tarkvaraga seotud andmekandjate nagu laserplaadid ja disketid maksustamisest Venemaal.

Aleknaite, Lina. Receivables financing in Lithuania: is the legal regulation suited to accommodate the practical needs of industry? // Review of Central and East European Law (2009) nr. 3, lk. 255-285. Võlgade finantseerimisest Leedus.

Böckenförde, Thomas. Die getarnte Enteignung // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 34, lk. 2484-2491. Finantsturu stabiliseerimise seadusest, päästva ülevõtmise seadusest ning peamiselt kinnisvaraprojekte rahastanud panga Hypo Real Estate (HRE) ülevõtmisest Saksamaal.

Myrsky, Matti. Oikeudenmukaisuus ja verotus // Lakimies (2009) nr. 5, lk. 739-760. Õiglusest ja maksustamisest.

Rudanko, Matti. Is there scope for the protection of the weaker on financial markets? // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 532-544. Finantsturgude reguleerimisest majanduskriisi tingimustes.

Urban, Johannes. Dienstwagenbesteuerung für Urlaubsreisen // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 42, lk. 3065-3068. Ametisõiduki kasutamisest erasõitudeks ja selle maksustamisest Saksamaal.

KARISTUSÕIGUS

Andrianova, Svetlana ; Melissas, Nicolas. Corruption, extortion, and the boundaries of the law // The Journal of Law, Economics, & Organization (2009/Oct) nr. 2, lk. 442-471. Korruptsioonist ja väljapressimisest.

Elholm, Thomas. Does EU criminal cooperation necessarily mean increased repression? // European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice (2009) nr. 3, lk. 191-226. Euroopa Nõukogu raamotsustest, mis käsitlevad võltsimist, rahapesu, terrorismi, inimkaubandust, korruptsiooni, laste seksuaalset kuritarvitamist, informatsiooni, laevade põhjustatud saastatust, keskkonda, organiseeritud kuritegevust ja rassismi ning nende mõjust ja rakendamisest Taanis, Soomes ja Norras.

Fichtelberg, Aaron. Fair trials and international courts: a critical evaluation of the Nuremberg legacy // Criminal Justice Ethics (2009) nr. 1, lk. 5-24. Nürnbergi kohtu otsuste kriitiline hinnang.

Gillespie, Alisdair A. Happy slapping and the law // Socio-Legal Newsletter

(2008/Autumn/Winter) nr. 56, lk. 3. Ohvri ründamisest ja sündmuse salvestamisest.

Gottschalk, Petter. Predictors of police crime sentence // *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* (2009) nr. 4, lk. 293-307. Norra politseinike poolt ametikohustuste täitmisel korda saadetud kuritegudest ja karistustest.

Herlin-Karnell, Ester. Waiting for Lisbon... Constitutional reflections on the embryonic general part of EU criminal law // *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* (2009) nr. 3, lk. 227-242. Ülevaade Lissaboni lepingust ja Euroopa Liidu kriminaalõigusest peale lepingu jõustumist.

Hörnle, Tatjana. Der entschuldigende Notstand (§ 35 StGB) // *Juristische Schulung* (2009) nr. 10, lk. 873-880. Hädaseisundist Saksamaa kriminaalseadustikus.

Kainulainen, Heini. Huumeiden käyttäjien rikosoikeudellinen kontrolli // *Haaste* (2009) nr. 3, lk. 7-9. Narkomaanide kontrollimise probleemidest Soomes.

Kiilakoski, Tomi. Kouluumpumiset ovat osa kouluväkivallan perinnettä // *Haaste* (2009) nr. 3, lk. 19-21. Koolitulistamine kui jätk koolivägivallale.

Knauer, Florian. Bestrafung durch die Medien? // *Goltdammer's Archiv für Strafrecht* (2009) nr. 9, lk. 541-552. Meedia mõjust karistuse määramisel.

Lepeškina, O. I. K voprossu o vozmožnosti primenenija smertnoi kazni v Rossii // *Rossiiskaja justitsija* (2009) nr. 9, lk. 34-38. Surmanuhtluse rakendamise võimalustest Venemaal.

Pahis, Stratos. Corruption in our courts: what it looks like and where it is hidden // *The Yale Law Journal* (2009/Jun) nr. 8, lk. 1900-1943. Korruptsioonist USA kohtutes ja kohtunike seas.

Pakes, Francis. Globalisation and the governance of Dutch coffee shops // *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* (2009) nr. 3, lk. 243-257. Hollandi kohvipoodide arengust ja narkopoliitikast üldise globaliseerumise taustal.

Redko, N. L. O gossudarstvennom kontrole za litsami, sudimõmi za seksualnõje prestuplenija // *Žurnal rossiiskogo prava* (2009) nr. 8, lk. 68-77. Seksuaalkurjategijate riikliku järelevalve seaduseelnõust Venemaal ja teiste riikide kogemustest (USA, Saksamaa, Prantsusmaa, Austraalia). Lisatud Venemaa seaduseelnõu tekst (lk. 73-77).

Streng, Franz. Das "Wahndelikt" – ein Wahn? // *Goltdammer's Archiv für Strafrecht* (2009) nr. 9, lk. 529-540. Näilise kuriteo koosseisust ja karistusseadustiku tõlgendamisest.

Symeonidou-Kastanidou, E. Ship-source marine pollution : the ECJ judgements and their impact on criminal law // *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* (2009) nr. 4, lk. 335-357. EL direktiivist 2005/35/EÜ ja raamotsusest 2005/667/JSK, mis käsitlevad laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest.

MENETLUSÕIGUS

Bittmann, Folker. Perspektiven zum Opferschutz – Reform der Reform // *Zeitschrift für Rechtspolitik* (2009) nr. 7, lk. 212-214. Kuriteoohvrite kaitsesest 1. oktoobril 2009 jõustunud seaduse põhjal Saksamaal.

Deckenbrock, Christian ; Jordans, Roman. Neue Entwicklungen bei der obligatorischen Streitschlichtung nach § 15a EGZPO // *Monatsschrift für Deutsches Recht* (2009) nr. 21, lk. 1202-1208. Kohtuväliste tsiviilvaidluste lahendamise regulatsioonidest liidumaades ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku rakendusseaduse § 15 tõlgendamisest.

Deubner, Karl. Aktuelles Zivilprozessrecht // Juristische Schulung (2009) nr. 9, lk. 814-816. Uuendustest Saksamaa tsiviilkohtumenetluses.

Duff, Peter. Straddling two worlds : reflections of a retired criminal cases review commissioner // The Modern Law Review (2009/Sep) nr. 5, lk. 693-722. Šoti kriminaalasjade ülevaatekomisjoni tööst.

Edge, Peter W. Sentencing the religious defendant // European Human Rights Law Review (2009) nr. 5, lk. 659-669. Isiku religioosse kuuluvuse arvestamisest karistuse määramisel kriminaalasjas.

Garicano, Luis ; Hubbard, Thomas N. Specialization, firms, and markets : the division of labor within and between law firms // The Journal of Law, Economics, & Organization (2009/Oct) nr. 2, lk. 339-371. Advokaadibüroode tegutsemisest, spetsialiseerumisest, turuosast, klientide vajadustest ja juristide tegevusvaldkondadest.

Hess, Burkhard ; Hübner, Rudolf. Die Revisibilität ausländischen Rechts nach der Neufassung des § 545 ZPO // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 43, lk. 3132-3135. Välisriigi õiguse kohaldamisest tsiviilkohtumenetluse seadustiku tõlgendamisel Saksamaal.

Kozotškin, I. D. Zaštšita prav poterpevšihh (žertv prestuplenija) v SŠA // Žurnal rossiiskogo prava (2009) nr. 8, lk. 99-109. Kuriteoohvrite kaitsest USA näitel.

Rakete-Dombek, Ingeborg ; Türck-Brocker, Katherina. Das FAmFG // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 38, lk. 2769-2776. Uuest Saksamaa perekonnaasjade menetlemise seadusest.

Ress, Georg. Der Europäische Gerichtshof für Menschenrechte als *pouvoir neutre* // Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (2009) nr. 2, lk. 289-309. Euroopa Inimõiguste Kohus kui neutraalne jõud.

Schmoller, Kurt. Neues Strafprozessrecht in Österreich // Goltdammer's Archiv für Strafrecht (2009) nr. 9, lk. 505-528. Kriminaalmenetluse reformimisest Austrias.

Schroth, Klaus. 2. Opferrechtsreformgesetz – das Strafverfahren auf dem Weg zum Parteienprozess? // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 40, lk. 2916-2919. Kuriteoohvrite kaitsest ning seadusest kuriteoohvrite ja tunnistajate õiguste tugevdamiseks kriminaalmenetluses Saksamaal.

Zažitcki, V. I. Problemõ povõšenija effektivnosti pravosudija po ugolovnõm delam // Gossudarstvo i pravo (2009) nr. 7, lk. 38-46. Kriminaalasjade kohtuliku arutamise efektiivsuse tõstmisest Venemaal.

RIIGIÕIGUS

Ahmed, Tawhida. Demanding minority (linguistic) rights from the EU: exploiting existing law // European Public Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 379-402. Euroopa õiguse mõjust vähemuste keelelistele õigustele.

Arnim, Hans Herbert von. Wahlgesetze: Entscheidungen des Parlaments in eigener Sache // Juristenzeitung (2009) nr. 17, lk. 813-820. Saksamaa parlamendivalimistest, saadikute hüvitistest ja parteide finantseerimisest.

Arnim, Hans Herbert v. Demokratiemängel 1949 bis 2009 // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 40, lk. 2934-2938. Demokraatiast, erakondadest, valimissüsteemist ja föderalismist Saksamaa põhiseaduse 60. aastapäeva kontekstis.

Beard, Jack M. Law and war in the virtual era // American Journal of International Law

(2009/Jul) nr. 3, lk. 409-445. Tsiviilisikute kaitsmisest sõjaajal, relvastatud konfliktidest, virtuaaltehnoloogia kasutamisest ja vastavast seadusandlusest erinevate näidete põhjal.

Bhandar, Brenna. The ties that bind : multiculturalism and secularism reconsidered // Journal of Law and Society (2009/Sep) nr. 3, lk. 301-326. Moslemi naiste õigusest kanda pearäitkuid Prantsusmaal ja Suurbritannias.

Bieresborn, Dirk. Justiz in Rumänien – eine junge Gerichtsbarkeit zwischen Tradition und Aufbruch // Osteuropa Recht (2009) nr. 3 , lk. 253-268. Rumeenia kohtusüsteemist ja konstitutsioonikohtust (*Curtea Constititionala a Romaniei*).

Classen, Claus Dieter. Legitime Stärkung des Bundestages oder verfassungsrechtliches Prokrustesbett? Zum Urteil des BVerfG zum Vertrag von Lissabon // Juristenzeitung (2009) nr. 18, lk. 881-889. Saksamaa põhiseaduskohtu otsusest, mis käsitleb rahvusparlamentide rolli Euroopa Liidu integratsiooniprotsessis.

Doehring, Karl. Schlusswort – auf der Suche nach einem die politischen Mächte begrenzenden *pouvoir neutre* // Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (2009) nr. 2, lk. 311-315. Neutraalne riigivõim kui poliitiline jõud.

Emilianides, Achilles C. Do minimum age requirements violate the right to stand for election under the European Convention on Human Rights? // European Human Rights Law Review (2009) nr. 5, lk. 670-683. Kas vanusepiirangu kehtestamine valimistel rikub Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokollis nr. 1 artiklit 3. Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika ja riikidevaheline võrdlus.

Hahn, Jörg-Uwe. Die Mitwirkungsrechte von Bundestag und Bundesrat in EU-Angelegenheiten nach dem neuen Integrationsverantwortungsgesetz // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2009) nr. 21, lk. 758-763. Lissaboni lepingu mõjust Saksa parlamendile Euroopa Liidu asjades integratsiooniga seotud regulatsioonide ja põhiseaduskohtu lahendi põhjal.

Hailbronner, Kay. Der öffentliche Dienst als "*pouvoir neutre*" // Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (2009) nr. 2, lk. 267-274. Avaliku teenistuse neutraalsusest.

Herdegen, Matthias. Verfassungsgerichtsbarkeit als *pouvoir neutre* // Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (2009) nr. 2, lk. 257-266. Põhiseaduskohtu neutraalsusest.

Hientzsch, Christina. Die politische Partei in der Insolvenz // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 18, lk. 1135-1139. Erakonnaseadusest ja poliitilise partei pankrotist.

Hölscheidt, Sven ; Menzenbach, Steffi. Referenden in Deutschland und Europa // Die Öffentliche Verwaltung (2009) nr. 19, lk. 777-785. Referendumite korraldamise õiguslikust alusest ELi õiguses, Saksamaal ja teistes liikmesriikides, sh Eestis.

Ishutina, Olga V. The redemption of state securities: the intersection of civil and budgetary legislation in Russia // Review of Central and East European Law (2009) nr. 3, lk. 239-253. Riigi võlakirjade väljaostmisest kehtiva seadusandluse valguses ja finantskriisi tingimustes Venemaal.

Jaros-Żukowska, Sylwia. Das polnische Modell der Kooperation von Regierung und Parlament im Bereich des Gemeinschaftsrechts // Osteuropa Recht (2009) nr. 3, lk. 269-278. Poola valitsuse ja parlamendi koostööst Euroopa Liidu küsimustes.

Kadar, Andras ; Pap, Andras L. Police ethnic profiling in Hungary – an empirical research

// Acta Juridica Hungarica (2009) nr. 3, lk. 253-267. Uuringust, mis käsitleb politsei poolt kinnipeetavate ja kontrollitavate isikute etnilist ja rassilist staatust Ungaris ja võimalikku diskrimineerimist, eriti mustlastest.

Kochenov, Dimitry. Free movement and participation in the parliamentary elections in the member state of nationality : an ignored link? // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2009) nr. 2, lk. 197-223. Kodakondsusest Euroopa Liidus, poliitilisest esindamisõigusest, isikute vabast liikumisest ja valimisõiguste äravõtmisest.

Kotkas, Toomas. Sosiaaloikeudellisest kohtusperiaatteesta – tarvitaanko sellaista? // Lakimies (2009) nr. 5, lk. 761-778. Valitsuse sotsiaalõiguslikest põhimõtetest nagu võrdsus, objektiivsus, proportsionaalsus, õiguskindlus Norras ja Soomes.

Kruhl, Alfred. Sind Steuerentlastungen nach der Bundestagswahl eine realistische Option? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2009) nr. 6, lk. 161-165. Erakondade maksuprogrammidest parlamendivalimiste eel.

Leisner, Walter. Nach der Bundespräsidentenwahl : Volkswahl des Staatsoberhauptes – ein Weg in die Präsidialdemokratie? // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 40, lk. 2938-2940. Saksamaa liidupresidenti valimistest.

Marochkin, Sergei. Do discrimination and inequality exist in the Russian legal system? International law, national legislation and judicial practice // Review of Central and East European Law (2009) nr. 3, lk. 211-238. Võrdõiguslikkuse ja diskrimineerimise probleemidest Venemaa õigusloomes ja kohtumenetluses.

Reffken, Hendrik. Die Rechts-, Partei- und Grundbuchfähigkeit politischer Parteien // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 18, lk. 1131-1134. Erakondade õiguslikust seisundist, õigusvõimest ja omandi kandmisest kinnistusraamatusse.

Sakowicz, Marcin. Interactions in Polish local government // Polish Legal Journal (2009) nr. 1, lk. 63-84. Kodanike osalemisest kohaliku võimu teostamisel Poolas.

Saygin, Engin. Improving human rights through non-judicial national institutions: the effectiveness of the ombudsman institution in Turkey // European Public Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 403-428. Ombudsmani institutsioonist Türgis.

Schliemann, Harald. Von der Schuldenbremse zur Normenbremse // Zeitschrift für Rechtspolitik (2009) nr. 7, lk. 193-195. Eelarvetasakaalust ja õigusloomest järgmiste põlvkondade finantskoormuse kontekstis finants- ja majanduskriisi tingimustes.

Schrameyer, Klaus. Die Parlamentswahlen in Bulgarien am 5. Juli 2009 – rechtliche Probleme // Osteuropa Recht (2009) nr. 3, lk. 240-252. Bulgaaria parlamendivalimiste õiguslikest probleemidest ja häälteostmisest.

Stein, Torsten. Der Bundespräsident als "*pouvoir neutre*"? // Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (2009) nr. 2, lk. 249-256. Presidenti neutraalsusest, kompetentsist ja ootustest presidenti suhtes.

Tierney, Stephen. Constitutional referendums : a theoretical enquiry // The Modern Law Review (2009/May) nr. 3, lk. 360-383. Referendumite korraldamisest konstitutsiooniliste küsimuste arutamiseks.

van Mourik, Brecht ; Besselink, Leonard F. M. The roles of the national parliament and the European Parliament in EU decision-making: the approval of the Lisbon Treaty in the Netherlands // European Public Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 305-318. Hollandi parlamendi osalemisest Euroopa Liidu otsustusprotsessis.

Põhiseadus

Blokker, Paul. Constitutional politics, constitutional texts, and democratic variety in Central and Eastern Europe // Polish Legal Journal (2009) nr. 1, lk. 1-61. Põhiseaduse reformidest Ungaris, Poolas ja Rumeenias. Põhiseaduste võrdlev analüüs.

Burkiczak, Christian. Die verfassungsrechtlichen Grundlagen der Wahl des Deutschen Bundestages // Juristische Schulung (2009) nr. 9, lk. 805-809. Saksa parlamendivalimiste põhiseaduslikest alustest.

Cabranes, Jose A. Our imperial criminal procedure: problems in the extraterritorial application of U.S. constitutional law // The Yale Law Journal (2009/Jun) nr. 8, lk. 1661-1711. Kas ja millistel juhtudel kohaldatakse USA põhiseadust väljaspool riigi piire.

Fraenkel-Haeberle, Cristina. Italienische Finanzföderalismusreform unter Dach und Fach? // Die Öffentliche Verwaltung (2009) nr. 21, lk. 904-907. Itaalia 2001. aasta põhiseadusreformist, föderalismireformist ja finantsautonoomiast.

Gärditz, Klaus Ferdinand ; Hillgruber, Christian. Volkssouveränität und Demokratie ernst genommen – zum Lissabon-Urteil des BVerfG // Juristenzeitung (2009) nr. 18, lk. 872-881. Saksamaa põhiseaduskohtu otsusest, mis puudutab suveräänsust ja demokraatiat ning selle kohtuotsuse põhiseaduslikest tagajärgedest.

Kornblum, Thorsten. Grundfälle zu Art. 16, 16a GG // Juristische Schulung (2009) nr. 9, lk. 810-813. Põhiseaduse paragrahvidest 16 ja 16a, mis käsitlevad kodakondsuse äravõtmise ja riigist väljasaatmise vastast kaitset Saksamaal. Järg. Algus: Juristische Schulung, 2009, nr. 8, lk. 688-692.

Kühling, Jürgen. Volksgesetzgebung und Grundgesetz – „Mehr direkte Demokratie wagen“? // Juristische Schulung (2009) nr. 9, lk. 777-783. Demokraatia tugevdamisest Saksamaal rahvaalgatusliku õigusloome ja põhiseaduse alusel.

Morgenthaler, Gerd ; Heuser, Christian. Die Verfassung der Republik Aserbaidžan – Entwicklungslinien und Perspektiven // Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (2009) nr. 2, lk. 365-396. Aserbaidžani põhiseaduse arengust ja muudatustest kuni 2009. aastani.

Siegel, Thorsten. IT im Grundgesetz // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 18, lk. 1128-1131. Uutest infotehnoloogiat puudutavatest regulatsioonidest Saksamaa põhiseaduses.

Stokes Paulsen, Michael. The constitutional power to interpret international law // The Yale Law Journal (2009/Jun) nr. 8, lk. 1762-1842. USA põhiseaduse ja rahvusvahelise õiguse vahekorra.

Varju, Marton. On the constitutional issues of EU membership and the interplay between the ECHR and domestic constitutional law concerning the right of assembly and freedom of expression // European Public Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 295-306. Euroopa Liidu õiguse ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni mõjust Ungari põhiseadusele.

HALDUSÕIGUS

Fodor, Laszlo. Neuere Entwicklungen im ungarischen Polizeirecht // Osteuropa Recht (2009) nr. 3, lk. 229-239. Ungari politseiõiguse arengust.

Grace, Jamie. The data crisis in the UK // Socio-Legal Newsletter (2009/Spring) nr. 57, lk. 6-7. Andmekaitsest Suurbritannias.

Harris, Neville. Playing catch-up in the schoolyard? Children and young people's "voice" and

- education rights in the UK // *International Journal of Law, Policy and the Family* (2009/Dec) nr. 3, lk. 331-366. Laste ja noorte õigusest otsustada oma haridusega seotud küsimuste üle Suurbritannias.
- Hecker, Wolfgang.** Zur neuen Debatte über Alkoholkonsumverbote im öffentlichen Raum // *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* (2009) nr. 16, lk. 1016-1019. Avalikus ruumis alkoholi tarbimise piiramise teemalisest debatist Saksamaal.
- Hilpert, Thomas.** Neue zusätzliche Fahrgastrechte im Eisenbahnverkehr in Deutschland // *Monatsschrift für Deutsches Recht* (2009) nr. 17, lk. 967-971. Saksamaal kehtivast reisijate õiguste uuest korrast avaliku reisijateveoteenuse osutamisel raudteel vastavalt ELi määrusele (EÜ) nr. 1371/2007.
- Hoffmann, Helmut.** Die Entwicklung des Internet-Rechts bis Mitte 2009 // *Neue Juristische Wochenschrift* (2009) nr. 36, lk. 2649-2655. Internetiõiguse (e-õiguse) arengust Saksamaal.
- Mešalkina, A. V.** Utšastije nasselenija v munitsipalnom normotvortšestve // *Bjulleten Ministerstva justitsii Rossiiskoi Federatsii* (2009) nr. 8, lk. 62-65. Elanikkonna kaasamisest kohaliku omavalitsuse õigusloomesse Venemaal.
- Murray, Andrew D.** The reclassification of extreme pornographic images // *The Modern Law Review* (2009/Jan) nr. 1, lk. 73-90. Pornograafia internetis – juurdepääsust, omamisest ning seadusandlusest selle kasutamise piiramiseks.
- Murray, Daragh.** Freedom of expression, counter-terrorism and the Internet in light of the UK Terrorist Act 2006 and the jurisprudence of the European Court of Human Rights // *Netherlands Quarterly of Human Rights* (2009/Sep) nr. 3, lk. 331-360. Terrorismi õhutamisest, ülistamisest ja levitamisest Internetis ning õigusest väljendusvabadusele. Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast terrorismi tõkestamiseks ja Suurbritannia terrorismiseadusest (*Terrorist Act 2006*).
- Norton, Helen.** Constraining public employee speech: government's control of its workers' speech to protect its own expression // *Duke Law Journal* (2009/Oct) nr. 1, lk. 1-68. Avaliku teenistuja sõnavabadusest.
- Onofri, Laura.** Old master paintings, export veto and price formation: an empirical study // *European Journal of Law and Economics* (2009) nr. 2, lk. 149-161. Kunstiteose hindamisest ja müümisest, vanade teoste ekspordikeelust Itaalias.
- Roßnagel, Alexander.** Die Novellen zum Datenschutzrecht – *Scoring* und Adresshandel // *Neue Juristische Wochenschrift* (2009) nr. 37, lk. 2716-2722. Saksamaa andmekaitseaduse muudatustest.
- Saurer, Johannes.** Die Begründung im deutschen, europäischen und US-amerikanischen Verwaltungsverfahrensrecht // *Verwaltungsarchiv* (2009) nr. 3, lk. 364-390. Põhjendamise haldusmenetluses Saksa, Euroopa ja USA haldusõiguse põhjal.
- Schliesky, Utz.** Von der organischen Verwaltung Lorenz von Steins zur Netzwerkverwaltung im Europäischen Verwaltungsverbund // *Die Öffentliche Verwaltung* (2009) nr. 16, lk. 641-649. Orgaanilise halduse mõistest Lorenz von Steini teoorias ja haldusvõrgustike õiguslikust aspektist Euroopa haldusliidus.
- Schmid, Michael J.** Instandsetzung, Renovierung und Umbau – welcher Schallschutz muss eingehalten werden? // *Monatsschrift für Deutsches Recht* (2009) nr. 18, lk. 1024-1026. Mürakaitse normidest kortermajade ehitamisel ja renoveerimisel Saksamaal.
- Schnöckel, Stefan.** Die gerechte Entschädigung für Enteignungen // *Die Öffentliche Verwaltung* (2009) nr. 17, lk. 703-708. Hüvitise õiglasest suuruselt teedeehituseks

sundvõõrandatud omandi eest.

Soschinka, Holger ; Heller, Robert E. Verschärfungen im Waffenrecht 2009 // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2009) nr. 16, lk. 993-998. Kuuest olulisest muudatusest Saksamaa relvaseaduses.

Tanner, Arno. Suomen poliisi : pieni, kevyt ja tehokas // Haaste (2009) nr. 3, lk. 26-27. Soome politsei võrdlus teiste riikide politseiga, sh ka Eestiga.

Veldboer, Wolfgang ; Eckert, Christoph. Zur Entscheidung für interkommunale Zusammenarbeit durch das EuGH-Urteil "Hamburger Stadtreinigung" // Die Öffentliche Verwaltung (2009) nr. 20, lk. 859-862. Euroopa Kohtu lahendist Hamburgi linnapuhastuse kohtuasjas.

Williams, Sope. The mandatory contractor exclusions for serious criminal offences in UK public procurement // European Public Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 429-444. Suurbritannia seisukohast seoses EÜ riigihankedirektiivi nõudega keelustada avalike lepingute sõlmimine kuriteo sooritanud ettevõtjatega.

MEDITSIINIÕIGUS

Andorno, Roberto ; Biller-Andorno, Nikola ; Brauer, Susanne. Advance health care directives : towards a coordinated European policy? // European Journal of Health Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 207-227. Tervishoiu direktiividest Euroopas ning Euroopa biomeditsiini konventsiooni rakendamisest erinevates liikmesriikides.

Correll, Cathrin. Wer trägt die Kosten für die Schutzimpfung gegen "Schweinegrippe"? // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 42, lk. 3069-3071. Seagripivastase vaksineerimise kulude kandmisest Saksamaal.

D'Silva, Joel ; Calster, Geert. Taking temperature – a review of European Union regulation in nanomedicine // European Journal of Health Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 249-269. Nanomeditsiinist ja nanotehnoloogiast Euroopa Liidus.

Fox, Dov. Racial classification in assisted reproduction // The Yale Law Journal (2009/Jun) nr. 8, lk. 1844-1898. Spermadoonori rassist.

Höfling, Wolfram. Das neue Patientenverfügungsgesetz // Neue Juristische Wochenschrift (2009) nr. 39, lk. 2849-2852. Patsiendi õigustest ja uuest seadusest Saksamaal.

Martis, Rüdiger. Aktuelle Entwicklungen im Arzthaftungsrecht – Behandlungsfehler und Beweislastumkehr // Monatsschrift für Deutsches Recht (2009) nr. 19, lk. 1082-1090. Saksamaa kohtupratikast seoses arsti vastutusega ravivigade tegemisel.

Roscam Abbing, Henriette D. C. Problem doctors and patients' right to good quality care in the European Union // European Journal of Health Law (2009/Dec) nr. 4, lk. 301-308. Piiriülesest arstiabist ning plaanitavast arstide registrist, mis võimaldaks patsientidel juurdepääsu registrile üle Euroopa Liidu.

West, Robin. From choice to reproductive justice: de-constitutionalizing abortion rights // The Yale Law Journal (2009/May) nr. 7, lk. 1394-1432. Õigusest abordile.

RAHVUSVAHELINE ÕIGUS

Blanco-Bazán, Agustín. Specific regulations for shipping and environmental protection in the Arctic : the work of the International Maritime Organization // The International Journal of Marine and Coastal Law (2009) nr. 2, lk. 381-386. IMO tegevusest seoses laevasõidu- ja merekeskkonna ohutuse tagamise rahvusvaheliste standardite väljatöötamisega.

Blunden, Thomas. The legal status of the Arctic under contemporary international law: an Antarctic regime or poles apart? // *The Journal of International Maritime Law* (2009/May-Jun) nr. 3, lk. 249-263. Arktika juriidilisest staatusest rahvusvahelisel tasandil, võrdlus Antarktikaga.

The European Court of Human Rights and immigration: limits and possibilities // *European Journal of Migration and Law* (2009) nr. 3, lk. 199-311. Terve ajakirja number on pühendatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile seoses riikliku immigratsioonipoliitikaga tänapäeval.

Kelly, Tobias. The UN Committee Against Torture : human rights monitoring and the legal recognition of cruelty // *Human Rights Quarterly* (2009) nr. 3, lk. 777-800. ÜRO piinamisvastase komitee tegevusest ja piinamisvastasest konventsioonist.

Kotrusz, Juraj. Gap-filling of the CISG by the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts // *Uniform Law Review* (2009) nr. 1/2, lk. 119-163. Rahvusvaheliste kaubanduslepingute põhimõtete rakendamisest ning ÜRO konventsioonist kaupade rahvusvahelise ostu-müügi kohta (CISG).

Lavranos, Nikolaos. Judicial review of UN sanctions by the European Court of Justice // *Nordic Journal of International Law* (2009) nr. 3, lk. 343-359. Euroopa Liidu õiguse ja rahvusvahelise õiguse vahelistest suhetest. Euroopa Kohtu teostatud ÜRO sanktsioonide kohtulik läbivaatus, *Kadi/Yusuf* kaasuse näide.

McGlynn, Clare. Rape, torture and the European Convention on Human Rights // *International & Comparative Law Quarterly* (2009) nr. 3, lk. 565-595. Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtuasjast *Aytin vs Türgi* (1998) ja vägistamise käsitlemisest piinamisena.

Müller, Lydia F. The most recent development in the reform process of the control system of the European Convention on Human Rights – the Additional Protocol No. 14bis // *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht* (2009) nr. 2, lk. 397-402. Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokollist nr. 14, millega muudeti konventsiooni kontrollisüsteemi.

Prott, Lyndel. The UNIDROIT Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects – ten years on // *Uniform Law Review* (2009) nr. 1/2, lk. 215-237. UNIDROIT konventsiooni "Varastatud ja ebaseaduslikult sisseveetud kultuuriväärtuste kohta" vastuvõtmisest, ratifitseerimisest ja rahvusliku seadusandluse ühtlustamisest.

Ssenyonjo, Manisuli. The International Criminal Court and the warrant of arrest for Sudan's president Al-Bashir : a crucial step towards challenging impunity or a political decision // *Nordic Journal of International Law* (2009) nr. 3, lk. 397-431. Rahvusvahelise Kriminaalkohtu otsusest võtta vahi alla Sudaani president Al-Bashir.

Symmons, Clive R. The maritime border areas of Ireland, north and south : an assessment of present jurisdictional ambiguities and international precedents relating to delimitation of "border bays" // *The International Journal of Marine and Coastal Law* (2009/Sep) nr. 3, lk. 457-500. Mere piirialadest Põhja- ja Lõuna-Iirimaal ning vastavast regulatsioonist.

EUROOPA LIIDU ÕIGUS

Boer, Nik J. de. The theoretical foundation of the Common Core of European Private Law Project: a critical appraisal // *European Review of Private Law* (2009) nr. 5, lk. 841-851. Rodolfo Sacco võrdleva õiguse teooria rakendamisest Euroopa eraõiguse raamprojekti.

Broberg, Morten. Air passengers' rights in the European Union : the air carriers' obligations vis-à-vis their passengers under regulation 261/2004 // *The Journal of Business Law* (2009)

nr. 7, lk. 727-742. Lennureisijate õigustest Euroopa Liidus.

Brühann, Ulf. Mindeststandards oder Vollharmonisierung des Datenschutzes in der EG – Zugleich ein Beitrag zur Systematik von Richtlinien zur Rechtsangleichung im Binnenmarkt in der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2009) nr. 18, lk. 639-644. Andmekaitse ühtlustamisest ja EL andmekaitsealasesest direktiivist 95/46.

Buchner, Benedikt. The pharmaceutical package of the European Commission : empowerment for patients? // European Journal of Health Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 201-206. Euroopa meditsiiniõigusest ja Euroopa Komisjoni ettepanekutest selles vallas.

Collins, Hugh. Does "fragmented europeanisation" require a European Civil Code? // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 213-224. Thomas Wilhelmssoni kriitikast Euroopa tsiviilkoodeksi suhtes.

Craig, Paul. The legal effect of directives: policy, rules and exceptions // European Law Review (2009) nr. 3, lk. 349-377. Direktiivide õigusmõjust eraõiguslikele isikutele.

Dani, Marco. Tracking judicial dialogue – the scope for preliminary ruling from the Italian Constitutional Court // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2009) nr. 2, lk. 149-170. Itaalia konstitutsioonikohtu otsustest 102-103/2008 eelotsuste küsimuses ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklist 234 eelotsuse tegemise pädevuse kohta.

Eckes, Christina. The case for the resilience of the EU's constitutional foundations : international sanctions against individuals: a test case for the resilience of the European Union's constitutional foundation // European Public Law (2009/Sep) nr. 3, lk. 351-378. Üksikisikutele suunatud rahvusvahelistest mõjutusvahenditest nagu terrorismis kahtlustatavaks tunnistamine, varade külmutamine, reisikeelu määramine.

Hesselink, Marijn W. The Consumer Rights Directive and the CRF: two worlds apart? // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 298-309. Euroopa tarbijaõiguste direktiivi ja ühtse tugiraamistiku (CFR) võrdlus.

Kokott, Juliane. Der *pouvoir neutre* im Recht der Europäischen Union // Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (2009) nr. 2, lk. 275-288. Neutraalne riigivõim Euroopa Liidu õiguses.

Reich, Norbert. Rights without duties? : reflections on the state of liability law in multilevel governance system of the Community: is there a need for a more coherent approach in European private law? // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2009) nr. 3-4, lk. 492-517. Riigi vastutusest üksikisiku ees Euroopa Liidu õigusakti rikkumisel, Euroopa Kohtu kaasuste analüüs.

Koostanud Karmen Linask